

ISBN: 978-605-7949-45-5

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

Ketebe Yayınları: 134

Klasik İslam Düşüncesi

Editör
Yusuf Genç

Kapak
Harun Tan

Düzeltili
Cihan Aldik

Mizanpaj
Nilgün Sönmez

1. BASKI

Nisan 2019
İstanbul

ketebe.com

Ketebe Yayınları
Sertifika No. 34989
Maltepe Mahallesi Fetih
Caddesi No: 6 Dk: 2
Topkapı 34010 İstanbul
Tel: 212.612 29 30
e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt
Matsis Matbaa Hizmetleri
San. ve Tic. Ltd. Şti
Sertifika No: 40421
Tevfik Bey Mah. Dr. Ali Demir Cad.
No: 51 Sefaköy Küçükçekmece /
İstanbul Tel: 212 624 21 11

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A. Ş.'ne aittir.
İzinsiz yayımlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Varlık Nedir?

İslam Filozoflarının Varlık Tasavvuru

ÖMER TÜRKER

KETEBE

Ömer Türker

1997 yılında Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu. 1999 yılında Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde *Mukatil b. Süleyman'ın Tevil Anlayışı* başlıklı, erken dönem Kur'an tefsirinin bilgi teorisi açısından teorik çerçevesini inceleyen yüksek lisans tezini tamamladı. 2006 yılında Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde *Seyyid Şerif el-Cürcânî'nin Tevil Anlayışı: Yorumun Metafizik, Mantıkî ve Dilbilimsel Temelleri* başlıklı doktora tezini tamamladı. 2005 ve 2012 tarihleri arasında İSAM'da araştırmacı olarak çalıştı. 2012'de *İbn Sînâ Felsefesinde Metafizik Bilginin İmkânı Sorunu* başlıklı çalışmasıyla doçent oldu. 2017'de *İslam'da Metafizik Düşünce* başlıklı çalışmasıyla profesör oldu. Nisan 2012'den itibaren Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam Felsefesi Bölümü'nde öğretim üyesi olarak göreve başladı ve hâlen bu görevini sürdürmektedir. Çalışmaları, metafizik ve bilgi teorisi üzerine yoğunlaşmıştır.

İçindekiler

Önsöz.....	7
Giriş.....	11
Varlık Kavramının Bedihîliği.....	21
Varlık Tarif Edilebilir mi?.....	35
Özel Varlık Yahut Mahiyet.....	49
Nedensiz ve Nedenli Varlık Yahut Tanrı ve Âlem.....	59
Madde ve Sûret Anlamında Varlık.....	73
Zihnî Varlık.....	79
Varlık Anlamının Çoğalması: Yaratma ve Sudûr.....	105
Kategoriler Anlamında ve Bilimlerin Araştırma Projesi Olarak Varlık.....	121
Bireysel ve Toplumsal Yaşamı İnşanın Temeli Olarak Varlık Düşüncesi.....	129
Filozofların Varlık Anlayışının Kelam Geleneğine Etkisi.....	149
Filozofların Varlık Anlayışının Tasavvuf Geleneğine Etkisi.....	169
Sonuç.....	175
Bibliyografya.....	180

*Bu çalışmayı yazılarımin sıkıntı ve
sevincini benimle paylaşan sevgili eřim
Ayřegöl'e ithaf ediyorum...*

Önsöz

Günümüzde “felsefe” kelimesi, yaygın kullanımında, teorik olan her türlü düşünme faaliyetini ifade eder hâle geldi. Bu kullanımıyla düşünüldüğünde kelim, tasavvuf, fıkıh usulü, belagat gibi İslam düşünce geleneğinin çeşitli alanlarında düşünce üretmiş pek önemli şahsiyeti filozof olarak anmak mümkündür. Fakat “İslam felsefesi” ve “İslam filozofları” terkipleri, İslam tarihinde belirli bir düşünce geleneğini ve bu geleneğe mensup düşünürleri dile getirir. Yunanca felsefe eserlerinin Arapçaya çevrildiği dönemde ortaya çıkan ve İslam’ın sonraki yüzyıllarında genişleyerek, dönüştürerek ve etkisini artırarak modern döneme kadar varlığını sürdüren bu gelenek, filozoflar cemaati tarafından temsil edilir.

Felsefe geleneği, Yunan felsefesinin bir devamı olması, İslam düşüncesinin kendisine özgü sorunlarını tevarüs ederek bu sorunlara felsefî çözümler getirmesi, fizik ve matematik disiplinleri içerdiğinden aynı zamanda cisimlere ve cisimlerin durumlarına ilişkin bilimsel araştırma yapması ve araştırmalarında nedenselliği vazgeçilmez bir ilke olarak benimsemişle temayüz eder. Kendi içinde zaman zaman kökten farklılıklar barındırmasına rağmen bu geleneğin araştırmalarını